

Дистанціювання державних органів від суб'єктів виробництва для створення більш ефективних господарсько-економічних формувань з метою забезпечення аграрного сектору нормативною матеріально-технічною базою, відрегульованого цінового механізму на сільськогосподарську продукцію, призвела до стихійних процесів у системі економічних взаємовідносин між виробниками цукросировини і переробними підприємствами.

Висновки. Отже, з вищезазначеного можна зробити висновок, що інтеграція виробництва сільськогосподарської продукції та її промислової переробки належить до важливих соціально-економічних процесів, спрямованих на розвиток продуктивних сил суспільства і є важливим чинником підвищення ефективності аграрного сектора економіки. В основі розвитку інтеграційних процесів знаходяться економічні інтереси учасників у спільній діяльності. Об'єднання матеріальних, грошових, трудових ресурсів завжди сприяло нарощуванню синергетичного ефекту. В цукробуряковому виробництві - це об'єднання інтересів товаровиробників цукрової сировини і промислових підприємств її переробки з метою одержання високого кінцевого результату-збільшення випуску цукру при зменшенні його собівартості.

Література

1. Цукробурякове виробництво України: проблеми відродження, перспективи розвитку: Монографія / За ред. П.Т.Саблука, М.Ю.Коденської. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 390 с.
2. Табенський І.Й., Мельник І.В. Сучасний рівень розвитку цукробурякової галузі в регіоні / І.Й. Табенський, І.В. Мельник // Збірник наукових праць ВДАУ. – 2009. - №38. – С. 175-178.
3. Концепція Комплексної програми реструктуризації і розвитку бурякоцукрової галузі до 2010 року з урахуванням вимог природоохоронного законодавства <http://www.lol.org.ua/>
4. Ярчук М.М. Про підсумки роботи цукробурякової галузі України в 2009 році / М.М. Ярчук // Цукор України. – 2009. - №1. – С. 2-7.
5. Пиркін В.І. Перспективи економічного розвитку галузі буряківництва в Україні / В.І. Пиркін // Цукрові буряки. – 2008. - №3/4. – С 9-11.
6. Пиркін В.І. Бурякоцукрове виробництво в умовах кризи / В.І. Пиркін // Цукрові буряки. – 2009. - №3. – С. 4-6.

УДК 338.48

МЕТОДИЧНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК В УКРАЇНІ

Колесник О.О., аспірант

Житомирський державний технологічний університет

In the article the basic methods of statistical analysis of tourist activity are systematized and the features determined by the modern Ukrainian tourism statistics and economy are described.

В статье систематизированы основные методы статистического анализа туристической деятельности и охарактеризованы их особенности, которые определяются спецификой статистики и экономики туризма в современных условиях Украины.

Вступ. В умовах проблемного становища аграрного сектору України найефективнішим шляхом зайнятості сільського населення є активне впровадження сфери послуг на селі, яка б не потребувала для свого розвитку значних капіталовкладень. Як свідчить досвід європейських держав, однією з таких перспективних галузей є туристична, а саме сільський туризм.

Позитивний вплив сільського туризму на вирішення соціально-економічних проблем села полягає передусім у тому, що він розширює сферу зайнятості, надаючи можливість сільському населенню працювати не тільки у виробничій, але й в сфері обслуговування, та отримувати таким чином додатковий заробіток. При певному нагромадженні числа відпочиваючих з'являється потреба в задоволенні їх різноманітних запитів, а це, в свою чергу, стимулює розвиток сфери послуг: транспортного обслуговування, зв'язку, торгівлі, служби побуту, відпочинково-розважальних закладів тощо.

В той же час, в сучасних умовах фактично відсутня об'єктивна інформація щодо стану та розвитку туристичних підприємств агропромислового комплексу України, що пояснюється браком наукових розробок в системі статистичного аналізу туризму загалом.

Отже, зважаючи на сутність та характер функціонування туристичних підприємств України, їх роль у розвитку національного агропромислового комплексу, а також вплив на соціальні умови і процеси особливо актуальним в сучасних умовах є необхідність дослідження методичного забезпечення статистичного аналізу туризму.

Постановка задачі. Мета дослідження полягає у систематизації основних методів статистичного аналізу туристичної діяльності та характеристиці їх особливостей, що визначаються специфікою статистики та економіки туризму в сучасних умовах України.

Результати дослідження. Статистика туризму – це, з одного боку, галузь соціально-економічної статистики, оскільки вивчає економіку як цілісну систему, а з іншого – галузева статистика, оскільки всебічно та глибоко досліджує стан, закономірності та тенденції розвитку окремої туристичної галузі, а також вплив різних соціальних та економічних явищ на її розвиток шляхом збору, обробки, аналізу та узагальнення статистичних даних.

Статистика дозволяє дати об'єктивну оцінку стану туристичного господарства залежно від певного місця і часу, виявити закономірності та тенденції розвитку, охарактеризувати структуру галузі за різними ознаками та виявити її регіональні особливості. Більшість явищ стають точно визначеними, якщо вони статистично відображені, тобто представлені у формі кількісних статистичних показників.

Основою методично-аналітичного забезпечення туристичних підприємств є сукупність методів дослідження господарських процесів, що забезпечують функціонування туристичної індустрії. Серед всієї різноманітності методів можемо сформулювати їх перелік: статистичне зведення та групування, горизонтальний та вертикальний аналіз, статистичне моделювання та прогнозування, просторовий та індексний аналіз, а також аналіз цифрових характеристик показників за допомогою статистичних таблиць і графіків.

Статистичне зведення – це метод, що дозволяє систематизувати сукупність одиничних фактів та вийти на узагальнюючі показники, що стосуються досліджуваної сукупності та її окремих частин. *Статистичне групування* – утворення однорідних груп одиниць сукупності за певною суттєвою ознакою, а також тих, що мають однакові або близькі значення групової ознаки, яку взято за основу утворення груп у процесі групування [5].

В умовах функціонування туристичної індустрії для статистичного зведення та групування важливо в першу чергу чітко визначити всю сукупність видів діяльності, які формують розвиток туризму, що забезпечить їх порівнянність (діяльність готелів, санаторно-курортних закладів, сільських садиб та ресторанів; діяльність транспорту та зв'язку; діяльність у сфері культури та спорту, відпочинку та розваг тощо), а також сукупність видів туризму відповідно системи класифікаційних ознак (рис. 1).

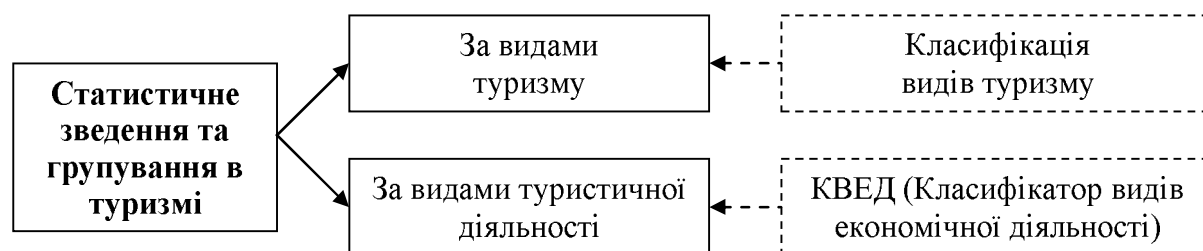

Рис. 1. Модель застосування методу статистичного зведення та групування в туризмі

Що стосується видів туризму, то на підставі вивчення, систематизації та узагальнення існуючих у економічній літературі поглядів щодо груп та категорій туристів, вважаємо за доцільне виокремити наступні класифікаційні ознаки: напрям та обсяг туристичних потоків, мета діяльності, джерела фінансування, способи організації та мети відпочинку, вік туристів, формування грошових потоків, кількість учасників подорожі, спосіб пересування та розміщення, вид використуваних ресурсів.

Горизонтальний (часовий) аналіз – це оцінка зміни кожного статистичного показника у часі (динаміці), мета якого полягає в тому, щоб виявити абсолютні і відносні зміни розмірів різноманітних показників та видів туризму за визначений період та дати оцінку цим змінам (рис. 2).

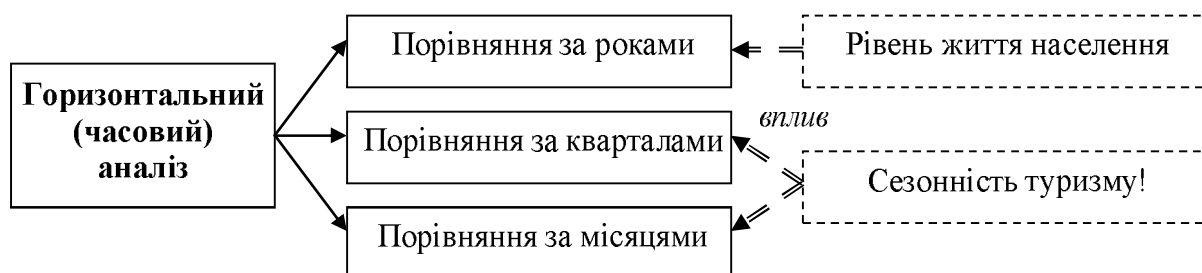

Рис. 2. Особливості горизонтального аналізу розвитку туризму

Відповідно до рисунку 2, можемо стверджувати, що використовувати горизонтальний аналіз необхідно в першу чергу враховуючи сезонний характер туризму як через природні, так і соціально-економічні причини. *Сезонність* – один із найважливіших показників в туристичному бізнесі, який означає нерівномірність руху туристів протягом року. При цьому можна виділити два основні критерії підвищеної активності туристів: час виїзду туристів до місць відпочинку (прив'язка до певної мети подорожі) і сезонність туристичної активності в даному регіоні [2].

Сезонність попиту розрізняється за видами туризму і територіями. Так, лікувально-пізнавальний туризм піддається впливу сезонності менше, ніж морський та гірськолижний і, відповідно, часовий аналіз його розвитку можливо проводити не лише порівнюючи річні показники, але й кварталні і місячні. В той же час оцінити розвиток гірськолижного туризму не можливо, порівнюючи зимовий та літній періоди.

Крім того, зазначимо, що це стосується не лише туристичних потоків, але й інших показників розвитку галузі. Так, сезонність знижує рентабельність експлуатації рекреаційної інфраструктури, створює «піки» і «провали» в зайнятості трудових ресурсів і завантаженні сфери обслуговування і транспорту [4].

Вертикальний (структурний) аналіз – визначення структури підсумкових показників з оцінкою впливу кожної позиції на результати в цілому [5]. Проведення такого аналізу можливе за двома, вже дослідженими нами, варіантами: за сукупністю всіх видів діяльності, що визначають розвиток туристичної індустрії та за сукупністю видів туризму. Зазначимо, що за другої моделі аналізу потрібно чітко дотримуватися класифікаційних ознак.

Статистичне моделювання і прогнозування – оцінка статистичних показників щодо основної тенденції їх динаміки та ймовірного значення в майбутньому [5].

Так, даний метод актуальний в умовах запровадження кластерної моделі організації туристичного бізнесу, що забезпечить підвищення координації дій всіх суб'єктів галузі та розвиток конкурентних переваг регіону шляхом активізації всіх видів туризму. Саме тому пропонуємо типову модель використання методу статистичного моделювання та прогнозування процесу організації та функціонування туристичного кластеру (рис. 3).

Рис. 3. Модель застосування методу статистичного моделювання та прогнозування процесу організації туристичного кластеру

Як можемо побачити з рисунку 3, статистичне моделювання і прогнозування є атрибутом системи управління туризмом. Адже на основі вивчення причинно-наслідкових механізмів формування та функціонування туристичного кластеру, можливо прийняти зважене рішення щодо доцільності його заснування.

Індексний аналіз – визначається функцією, яку виконує індекс у конкретному аналізі та характером порівнянь. Основою аналітичної моделі є мультиплікативний зв'язок між певною множиною показників, один з яких розглядається як результат, інші як фактори [5]. Зобразимо типову модель розвитку туризму:

$$Tur = f_h H + f_n N + f_i I + f_o O + f_j J + f_k K + f_l L + f_q Q, \quad (1)$$

де $f_h, f_n, f_i, f_o, f_j, f_k, f_l, f_q$ – частка впливу визначеного виду діяльності на розвиток туризму (Tur) (H – діяльність готелів та ресторанів, N – діяльність транспорту та зв'язку, I – діяльність санаторно-курортних закладів, O – діяльність у сфері культури та спорту, відпочинку та розваг, J – фінансова діяльність, K – оренда машин та устаткування, L – державне управління, Q – інші види діяльності).

Зазначимо, що індексний метод є основою комплексного аналізу і потребує широкого застосування в статистиці туризму.

Порівняльний просторовий аналіз, основу якого становить територіальний аспект – розвиток явищ і процесів за окремими регіонами, і базується в першу чергу на економічному оцінюванні туристичної привабливості регіонів (рис. 4).

Рис. 4. Особливості просторового аналізу туризму

Так, з рисунку 4 можемо побачити відмінність напрямів проведення статистичного аналізу, в тому числі використовуючи просторовий метод, залежно від потреб окремих суб'єктів туристичного господарства.

Аналіз цифрових характеристик показників за допомогою статистичних таблиць і графіків – здійснюється для наочного відображення загальної картини стану чи розвитку явищ і процесів, розкриття зв'язків і залежностей між різними показниками [5].

Зазначимо, що в туризмі окрім графіків і таблиць обов'язковим елементом даного методу виступає нанесення на карту. Розрізняють картограму, туристичну карту та картодіаграму. Картограма – карта, що показує штрихуванням або відповідним забарвленням середню інтенсивність явищ туризму, рекреації в межах регіонів природного, адміністративного розподілу [1]. Карта туристична – карта, що відображає просторове розміщення, сполучення і взаємозв'язок туризму, ресурсів, населення, елементів рекреаційних систем. Картодіаграма – карта, що показує за допомогою діаграми сумарний розмір туристського або рекреаційного явища в межах кожного населеного пункту [1].

Зазначений метод є особливо актуальним для всіх груп користувачів статистичної інформації тризму, тому що спрощує її сприйняття та підвищує ефективність використання.

Висновки. На основі проведеного дослідження нами охарактеризовано основні методи статистичного аналізу туристичної діяльності та окреслено особливості їх застосування; значна увага приділена виокремленню видів діяльності, що визначають розвиток туризму; досліджено значення такого явища як сезонність та такого елементу аналізу як туристична карта;

відображено застосування методу статистичного моделювання та прогнозування на прикладі кластерного утворення в туризмі; обґрунтовано відмінність напрямів проведення статистичного аналізу залежно від потреб окремих суб'єктів туристичного господарства.

Отже, вибір методики аналізу – один з важливих етапів, що значною мірою визначає обсяг та ефективність всієї аналітичної роботи. В свою чергу дані дослідження можуть використовуватись як основа методично-аналітичного забезпечення туристичних підприємства АПК в Україні.

Список використаної літератури

1. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / Уклад.: В.А Смолій., В.К. Федорченко, В.І. Цибух. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 372 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 300 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/kyfjak_3.htm
3. Музиченко-Козловська О.В. Економічне оцінювання та регулювання туристичної привабливості території: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.02.03 / О.В. Музиченко-Козловська; Національний ун-т "Львівська політехніка", – Л., 2007. – 21с.
4. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: Навч. посібник для ВНЗ / Н. В. Фоменко; Ін-т менеджменту та економіки "Галицька акад.". – К. : Центр навч. літ., 2007. – 311 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/fomenko23.htm
5. Цал-Цалко Ю.С. Статистичний аналіз фінансової звітності: теорія, практика та інтерпретація: Монографія / Ю.С. Цал-Цалко; Житомирський державний технологічний університет. – Ж., 2004. – 506 с.

УДК 631.1:336.64

СПЕЦИФІКА ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ

О.С. Кривоконь, к.е.н., доцент,

Л.І. Федоришина, к.і.н.

Вінницький національний аграрний університет

In article prominent features of agricultural production and their influence on specificity of carrying out of the internal and external financial analysis at the agrarian enterprises are presented.

В статье представлены характерные особенности сельскохозяйственного производства и их влияние на специфику проведения внутреннего и внешнего финансового анализа на аграрных предприятиях.

Вступ. Сільськогосподарське виробництво є важливою галуззю економіки України. Агропромислова політика на сьогодні націлена на те, щоб збудувати її високоефективною та суттєво підвищити надійність продовольчого забезпечення країни, а також покращити її якість. Поставлене завдання проведення докорінної перебудови економічних відносин у сільському господарстві.

Сутність економічної реформи у сільському господарстві полягає в тому, щоб надати сільським жителям можливості для прояву самостійності, та підприємницької ініціативи,